

40 Jørgen Pedersen

Søn af	Peder Jørgensen ?	Link til farmor Karen Pedersdatter [161]
Født	1762 i Ballerup Sogn	
Døbt	1762 i Ballerup Kirke	
Faddere		
Konfirmeret	26. april 1778 i Brøndbyvester Kirke. 15 år gammel hos Niels Nielsen & tip4 Karen Pedersdatter [161], Gildhøjgård i i Brøndbyvester Sogn	
Gift	efter Kongebrev onsdag den 1. oktober 1783 i Brøndbyvester Kirke med Johanne Maria Pedersdatter [41]	
Forlovere	For ham foged Niels Nielsen. For hende kelner Peder Nielsen	
Død	27. juli 1821 på Gildhøjgård, Brøndbyvester Sogn, 59 år gammel gårdmand	
Begravet	1. august 1821 fra Brøndbyvester Kirke	
	11 Børn, alle født på Gildhøjgård, Brøndbyvester Sogn	
	1. Maren Jørgensdatter	1784-1785
	2. Peder Jørgensen	1785-
	3. Maren Jørgensdatter	1789-efter 1801
	4. Dorthe Jørgensdatter	1790-før 1801
	5. Niels Jørgensen	13. september 1791-7. august 1858
	6. Peder Jørgensen [20]	august 1793-11. december 1872
	7. Jens Jørgensen	1795-1858
	8. Søren Jørgensen	1797-1798
	9. Karen Jørgensdatter	1799-
	10. Søren Jørgensen	1801-1873
	11. Gjertrud Marie J.	1804-

Min slægtsforskning i Brøndbyvester skyldes min oldefar Søren Pedersen, født 1844 på Østergård. Jørgen Pedersen på Gildhøjgård er hans farfar.

Søren Pedersens datter, Rigmor Pedersen Nordgaard, udgav i august 1947 "Slægten fra Matr. Nr. 26, Brøndbyvester med tilhørende Slægter." Jørgen Pedersen er min tip2oldefar og den ældste person i "Slægten" og dermed stamfader for den del af min slægt.

I "Slægten" beskrives Jørgen Pedersen således: "født 1762, død 27/7 1821. Indvandret til Gildhøjgaard øst for Kirken, Brøndbyvester, Smørum Herred, Københavns Amt, Rytterdistrikt, det er "Krongods", gift ved Kongebrev 1/10 1783, Johanne Marie Pedersdatter, født 1763 i Brøndbyvester, død 6/4 1843 som aftægtskone i Brøndby. 11 Børn."

Andre kilder til Brøndbyvester.

Forstadsmuseet har udleveret udateret kopi af fæstere og ejere af "matr. nr. 30a af Brøndbyvester by - Gildhøjgaard" samt kopier af brandtaksation efter "branden d. 25. maj 1795" og brandforsikring "547/399-3 af 21.10.1825 Jørgen Pedersen, nu hans Enkes Gaard."

En anden kilde: Folk i Brøndby - fra reformationen til Grundloven, 1985, bind 1-2 af Hans Hundstrup, afsnit 38.31 Brandvæsen. Dette værk har generelt været en kilde til grundlæggende viden om Brøndbyvester og datidens bondesamfund.

En anden spændende kilde til området historie er "Brøndbyvester -historien om en landsby der voksede". Udgivet af Brøndby Lokalkiv, 2002..

Jeg har tjekket "Slægtens" data mod de online tilgængelige kilder, der findes i Rigsarkivet, suppleret med mange nyttige kilder og information fra Forstadsmusset. Jeg har ihærdigt søgt efter tidligere aner end dem, der er nævnt i "Slægten". Som det fremgår nedenfor, er det ikke lykkedes i særlig stor grad, men eftersøgningen fortsætter. Mit bedste og mest sikre fund er tip4oldemor Karen Pedersdatter, som er nævnt i Brøndbyvesters FT-1787 hos tip2oldefar Jørgen Pedersen, Gildhøjgård: 'Mandens far moder 80 enke'.

Karen Pedersdatter bliver begravet den 19. juli 1791, "81 år og nogle måneder gammel, enke efter Niels Nielsen". Hendes første mand er, i følge Forstadsmuseets oversigt over fæstere og ejere af Gildhøjgård, Jørgen Jensen, som i 1724 ægtede enken på Gildhøjgård. Det kan ikke være Karen Pedersdatter, der er født o. 1710. Karen Pedersdatter nævnes i 1748 som enke efter Jørgen Jensen, og jeg gætter på, de blev gift i perioden 1730-35. Jørgen Jensen må sandsynligvis være slægtens første fæster af Gildhøjgård ved sit giftemål i 1724 med enken på gården.

Sparsomme kilder tyder på de fik en søn, Peder Jørgensen, som må være far til Jørgen Pedersen, født 1762 i Ballerup. Denne KB er desværre gået til i en brand. Slægtskabet understøttes af, at Jørgen Pedersens første søn bliver døbt Peder Jørgensen.

Da tip4oldefar Hans Povelsen, Midlergård; bliver gift i 1761, er forloverne "Lars Povel: (en bror) og Ped: Jørgens." Denne Peder Jørgensen er interessant, fordi han kan være far til Jørgen Pedersen. Jeg mangler pt. lidt fakta for at være helt sikker. Men jeg ved, at Jørgen Pedersens farfar hedder Jørgen Jensen og farmor hedder Karen Pedersdatter.

Karen Pedersdatter har således været gårdmandskone på Gildhøjgård fra 1730'erne til sønnesønnen Jørgen Pedersen får skøde på gården den 11. december 1781, 19 år gammel. Jørgen Pedersen bor hos sin farmor ved konfirmationen i april 1778. Der kan være flere grunde hertil, f.eks. at hans far døde som ung, og/eller at Jørgen Pedersen blev valgt som arvtager til Gildhøjgård.

Karen Pedersdatter er enke og ejer af Gildhøjgård ved udskiftningen i 1780, hvor næsten halvdelen af gårdene flyttede ud af landsbyen. Men det var ikke alle, der havde lyst til at flytte ud. En erfaren slægsforsker har fortalt mig, at hensynet til de fødende kvinder og dåb af de nyfødte børn kan have spillet ind. Efter planen skulle én af de tre gårde, Gildhøjgård, Tjørnehøjgård eller Sandbjerggård udflyttes, men ingen af de tre gårdmænd ville flytte ud af landsbyen. Karen Pedersdatter og Gildhøjgård blev derfor ikke flyttet ud. "Udskiftning: Niels Nielsens enke, Karen, - helgård - tager det halve af indlodden ved byen (matr.nr. 30a) og det halve af udlodden (matr.nr. 30b) over Store Langengene i Glostrup marker." I 1799 bliver gården tildelt englod nr. 17 ved Brøndby Strand. I længden var det upraktisk med udlodden i Glostrup og den bliver solg fra i 1840.

Jørgen Pedersen bliver den 1. oktober 1783 gift ved Kongebrev som 20-årig med pigen Johanne Maria Pedersdatter fra Brøndbyvester. Forlovere var for ham: Sognefoged Niels Nielsen. For hende: Kelner Peder Nielsen, hendes far, der ejede Axel Sehesteds Kro syd for Brøndbyvester by. Stedet var på det tidspunkt en gård. Niels Nielsen er interessant som forlover for Jørgen Pedersen, fordi han kan være søn af Niels Nielsen, der bliver gift med Jørgen Pedersens farmor Karen Pedersdatter i 1748.

Jørgen Pedersen og Johanne Maria Pedersdatter får i løbet af 20 år 11 børn, hvoraf de 4 døde som små. Det skete således for de to første børn. En svær start for det unge par.

Branden i 1795.

Jørgen Pedersen var en fremsynet mand, der tidligt tegnede brandforsikring, nr. 6/9 den 16. dec. 1793 til en samlet sum af 1240 rigsdalere.

En brand i landsbyen var på den tid en katastrofe for den familie, det gik ud over. Brandforsikringer blev først almindelige i slutningen af 1700-tallet. Indtil da var der flere tilløb

til nabohjælp og særlige brandvedtægter og fællesskab om brandredskaber. Men det var ofte bystævnet med repræsentanter for gårdmændene, der tog disse initiativer. Husmændene stod ofte udenfor.

Et lynnedslag i Brøndbyvester landsby den 25. maj 1795 medførte store skader i landsbyen. Gildhøjgård og flere nabogårde samt en del huse brændte.

Jørgen Pedersen og Johanne Maria Pedersdatter havde på dette tidspunkt 3 små børn og det 4. blev født i juni måned. Der var brug for gode naboer, og hvordan klarede man høsten og opbevaring af kornet?

Kopi af en brandtaksation fra Forstadsmuseet kan ses i dette link. Stuebygningens 18 fag "fandtes ej mere". Det samme var tilfældet med gårdens øvrige bygninger (44 fag). En bygning på 7 fag på udlodden var uskadt.

I følge en opgørelse af bygningerne ved brandforsikring i 1825 blev gården genopført som en traditionel Brøndbyvestergård, og næsten som den var før branden. Fire længer med stuehuset (18 fag) mod nord, enderne mod øst og vest. Den østre længe (16 fag) med gennemkørselsport til indloddet. Den søndre længe (15 fag) til stald og lade. Den vestre længe (15 fag) med gennemkørsel til byen.

Datidens byggeskik var bindingsværk med lodrette og vandrette træstolper, hvor mellemrummet i følge brandforsikringen var udfyldt med lervægge. Taget var stråtag. Med sine 64 fag var gården større end datidens gennemsnitsgård.

Navnet Gildhøjgård stammer fra gravhøjen Gildhøj, der lå på gårdens jorder. Gården ligger centralt i det gamle Brøndbyvester, lidt øst for kirken. En del af bygningerne findes fortsat og gården har givet navn til bl.a. Gildhøjcenteret, Gildhøjparken, Gildhøjhjemmet, gaden Gildhøj samt jord til Brøndby Rådhus og Møllen.

Vigtige hændelser:

- 1781 11. dec. sønnesøn Jørgen Pedersen (f. i Ballerup) får skøde på en gård i BV.
- 1782 1. okt. Jørgen Pedersen gift ved kongebrev med Johanne Maria Pedersdatter.
- 1793 18. sept. bliver min tipoldefar Peder Jørgensen døbt i Kirken.
- 1793 16. dec. Brandforsikring nr. 6/9 - sum 1240,- rigsdalere.
- 1795 25. maj gården nedbrændt.
- 1799 Englod nr. 17 (ved Brøndby Strand).
- 1800 Jørgen Pedersen: Hartkorn 10.5.0.0.
8 skilling ekstra indtægt af en udødelig ko til Brv. Kirke årlig (også kaldet en sjælegave).
- 1803 Seminarister fra Brøndbyvester seminarium planter rundt om Gillesshøj (Gildhøj) en allé af 70 elmetræer.
- 1813 Tiendeafløsning: Jørgen Pedersen skal svare i Tiende 7 skæpper byg af hver tønde hartkorn af indloddens hartkorn og 6 af udloddens hartkorn, hver 5.2.2.0.
- 1821 27. juli dør Jørgen Pedersen, 59 år gammel.

Link til Gildhøjgårds historie baseret på kilder fra Forstadsmuseet.

Sønnen Niels Jørgensen overtager den 24. december 1834 Gildhøjgård og hans mor, Johanne Maria Pedersdatter, gik på aftægt.

Flere af Jørgen Pedersens børn og børnebørn bliver gårdmænd i Brøndbyvester. Mindst to bliver sognefoged. Her vil blive indsat link til dokument om disse efterkommere.